

Asia: VN/10839/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta

Alijäämän kattamista ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely (110 §, 118 §, 119 §)

Pidättekö ehdotettuja alijäämän kattamista koskevia muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan velvoitteita toimenpideohjelman käsittelyyn ja raportointivelvollisuuteen liittyen. **Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?**

-

Esityksessä ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voisi laissa säädetyin edellytyksin tehdä arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja niitä koskevien valtuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitettun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä. **Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?**

-

Kunnan ja kuntayhtymän hallintoa koskeva sääntely (23 §, 42 §, 56 §, 58 §, 90 §)

Esityksessä ehdotetaan, että hallintosääntöön tulee jatkossa ottaa määräykset sopimusten hallinnasta. **Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?**

-

Esityksessä ehdotetaan muutoksia johtajasopimuksen hyväksymistä koskevaan sääntelyyn sekä kuntayhtymän perussopimusta koskevaan sääntelyyn (perussopimuksen sisältöä koskevat muutosehdotukset sekä kuntayhtymän toimielinten poliittisen suhteellisuuden vaatimus). Lisäksi ehdotetaan muutoksia aloiteoikeutta koskevaan sääntelyyn. **Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?**

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry pitää muutosta aloiteoikeudessa tarkoituksenmukaisena. Tämä mahdollistaa esimerkiksi kiinteää omaisuutta omistavat tai hallitsevat tahot osallistumaan entistä vahvemmin kuntapolitiikkaan, kehittää kunnan sisäistä vuoropuhelua sekä tätä kautta demokratiaa. Näin osallistuminen kunnan päätöksentekoon ei ole ainoastaan sidottuna asuinpaikkaan. Liitto kuitenkin peräänkuuluttaa, että aloitteiden käsittelyn prosessin on oltava tehokas ja tiedottamista parannettava, jotta aloitteeseen liittyvä merkittävä demokratiatehtävä täyttyy. Aloiteoikeuden laajentaminen ei myöskään yksinään riitä demokratiakeinona, vaan osallistumismahdollisuuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena

Sähköistä kokousta koskeva sääntely (99 §, 100 §)

Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Ehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia sähköistä päätöksentekomenettelyä koskevaan sääntelyyn. Jos kunnassanne/kuntayhtymässänne on käytössä 100 §:n mukainen sähköinen päätöksentekomenettely, onko tätä koskeva sääntely koettu toimivaksi? Ellei, kuinka sääntelyä tulisi kehittää?

Koronapandemian myötä kunnissa siirryttiin laajasti hyödyntämään sähköisiä ympäristöjä päätöksenteossa. Siirtyminen sähköisiin ympäristöihin ei kuitenkaan sujunut ongelmitta, vaan esimerkiksi nuorisovaltuustojen ja muiden nuorten vaikuttajaryhmien kohdalla oli epäselvyyksiä pääsevätkö nuorten edustajat osallistumaan kunnan eri toimielinten kokouksiin, joihin nuorisovaltuustoille on myönnetty edustuspaikka. Tämä on pahimmillaan heikentänyt kunnissa nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Tästä syystä Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry näkee sähköisten kokousten menettelytapojen täsmentämisen tarkoituksenmukaisena. Sähköisten kokousmenettelyjen osalta on huolehdittava osallistumisen yhdenvertaisuudesta eri osapuolten välillä. Sähköisiin kokousmenettelyihin siirtyminen ei saa tarkoittaa minkään ryhmän, kuten nuorten osallisuuden heikkenemistä ja nuorisovaltuuston vaikutusmahdollisuuksien sivuuttamista. Kuntalain 26§ tulee turvata nuorisovaltuustojen asema myös sähköisten kokousmenettelyjen kohdalla.

Kuntayhtymien rakennejärjestelyjä koskeva sääntely (62 a §, 62 b §)

Voidaanko ehdotettavan kuntayhtymien yhdistymistä ja kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyn katsoa olevan tarkoituksenmukaista kuntayhtymien tehtävien uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseksi?

-

Muut huomiot

Muut huomionne lakiesityksestä

Lakiesityksessä tulisi huomioida vahvemmin nuorten asema ja osallisuuden kehittäminen kunnissa. Nuorisovaltuustojen tärkein vaikuttamiskeino on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan toimielimissä.

Kuntalain 26§ velvoittaa kaikkia kuntia perustamaan nuorisovaltuuston, mutta nuorisovaltuustojen asema, toimintaedellytykset ja vaikutusmahdollisuudet vaihtelevat kunnittain ja ovat alueellisesti eriytyneet. Kaikille nuorisovaltuustoille ja nuorille tulisi taata yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päätöksenteon kaikissa vaiheissa. Tästä syystä kuntalaissa tulisi taata jokaiselle nuorisovaltuustolle kuntalain 26§ puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan toimielimiin eli nuorisovaltuustoille tulee myöntää puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnan lautakuntiin, kunnanvaltuustoon sekä -hallitukseen.

Kivimäki Hanna
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry